CEVAPLI KİTAPÇIK

Soru	1	2	3	4	5	6	7	Toplam
Puan	18	17	10	15	15	15	10	100

7 açık uçlu / kısa cevaplı soru · 100 puan. Yanıtlarında istenen işlem, gerekçe ve kanıtı göster.

Yazılı provasıdır. Okulunun seçtiği senaryoyu kontrol et.

1. Eski köprü, yeni karar · 18 puan

Bir belediye eski köprüyü onarmadan önce geçmiş taşkın kayıtlarını ve köprünün farklı tarihlerdeki fotoğraflarını inceliyor.

Tarih öğrenmenin bu karara iki katkısını açıklayınız. Geçmişteki bir çözümü aynen uygulamadan önce neyi karşılaştırmak gerekir?

Örnek yanıt

Taşkın kayıtları geçmişte yaşanan sorunları ve alınan önlemleri tanımayı sağlar. Fotoğraflar köprünün zaman içindeki değişimini ve korunacak özelliklerini gösterir. Bugünün çevre, nüfus, teknoloji ve kullanım koşulları geçmiş koşullarla karşılaştırılmalıdır.

- Taşkın kayıtları geçmişte yaşanan sorunları ve alınan önlemleri tanımayı sağlar.
- Fotoğraflar köprünün zaman içindeki değişimini ve korunacak özelliklerini gösterir.
- Bugünün çevre, nüfus, teknoloji ve kullanım koşulları geçmiş koşullarla karşılaştırılmalıdır.

Dikkat: Geçmişte uygulanan her çözümün bugün de değişmeden doğru olacağını düşünmek.

2. Mahalle hafızası · 17 puan

Öğrenciler farklı kuşaklarla görüşüp mahallenin eski mesleklerini araştırıyor. Bazı mesleklerin kaybolduğunu, bazılarının teknolojiyle biçim değiştirdiğini görüyorlar.

Araştırmanın bireye ve topluma sağlayabileceği birer faydayı yazınız. Metindeki değişim ve süreklilikten birine örnek veriniz.

Örnek yanıt

Birey farklı kuşakların deneyimlerini öğrenerek zaman ve değişim bilinci kazanır. Toplumun ortak hafızası ve yerel kültür bilgisi korunur. Bir mesleğin teknolojiyle sürmesi süreklilik içinde değişime; tamamen kaybolması değişime örnektir.

- Birey farklı kuşakların deneyimlerini öğrenerek zaman ve değişim bilinci kazanır.
- Toplumun ortak hafızası ve yerel kültür bilgisi korunur.
- Bir mesleğin teknolojiyle sürmesi süreklilik içinde değişime; tamamen kaybolması değişime örnektir.

Dikkat: Tarihi yalnız ünlü kişilerin savaşlarına indirgemek.

3. Tek iddiayı sınamak · 10 puan

Sosyal medyada tarihî bir olay hakkında kaynaksız bir iddia paylaşılır. Öğrenci dönemin belgelerini ve uzman araştırmalarını karşılaştırmadan paylaşmamaya karar verir.

Bu davranış tarih öğrenmenin hangi beceriyi geliştirdiğini gösterir? Bu becerinin toplumsal bir yararını açıklayınız.

Örnek yanıt

Kaynak sorgulama ve kanıta dayalı eleştirel düşünme becerisini gösterir. Yanlış bilginin yayılmasını azaltır ve ortak geçmiş hakkında daha sağlıklı değerlendirmeleri destekler.

- Kaynak sorgulama ve kanıta dayalı eleştirel düşünme becerisini gösterir.
- Yanlış bilginin yayılmasını azaltır ve ortak geçmiş hakkında daha sağlıklı değerlendirmeleri destekler.

Dikkat: Bir iddianın çok paylaşılmasını doğruluk kanıtı saymak.

4. İki farklı kaynak · 15 puan

Bir fabrikanın açılışı araştırılıyor. Dönemin resmî kayıtlarında açılış tarihi yer alıyor; yıllar sonra yazılmış bir anıda işçilerin ilk gün heyecanı anlatılıyor.

İki kaynağın araştırmaya sağlayacağı farklı bilgileri belirtiniz. Birinin diğerini bütünüyle gereksiz kılmadığını açıklayınız.

Örnek yanıt

Resmî kayıt açılış tarihi ve idari işlemler için kanıt sağlar. Anı kişisel deneyim ve duygulara ilişkin bilgi verir; hatırlama etkileri ayrıca sorgulanır. Kaynaklar farklı sorulara cevap verir; birlikte değerlendirilmesi olayın farklı boyutlarını görmeyi sağlar.

- Resmî kayıt açılış tarihi ve idari işlemler için kanıt sağlar.
- Anı kişisel deneyim ve duygulara ilişkin bilgi verir; hatırlama etkileri ayrıca sorgulanır.
- Kaynaklar farklı sorulara cevap verir; birlikte değerlendirilmesi olayın farklı boyutlarını görmeyi sağlar.

Dikkat: Bir kaynak türünün her araştırma sorusunda otomatik olarak üstün olduğunu düşünmek.

5. Sikke ve açıklama · 15 puan

Kazıda bir sikke bulunur. Üzerindeki yazı ve hükümdar adı okunur. Daha sonra yayımlanan bir kitap bu sikkenin dönemin ticaretindeki yerini yorumlar.

Sikke ile kitabı birincil ve ikincil kaynak olarak ayırınız. Sikkenin tek başına kanıtlayamayacağı bir iddiayı yazınız.

Örnek yanıt

Sikke incelenen döneme ait maddi birincil kaynaktır. Sonradan yazılan yorum kitabı ikincil kaynaktır. Tek sikke, dönemde herkesin zengin olduğunu veya bütün ticaretin bu parayla yapıldığını tek başına kanıtlamaz.

- Sikke incelenen döneme ait maddi birincil kaynaktır.
- Sonradan yazılan yorum kitabı ikincil kaynaktır.
- Tek sikke, dönemde herkesin zengin olduğunu veya bütün ticaretin bu parayla yapıldığını tek başına kanıtlamaz.

Dikkat: Bir buluntudan dönemin bütün toplumuna ilişkin sınırsız sonuç çıkarmak.

6. Araştırmayı kurmak · 15 puan

Bir öğrenci eski bir okulun hangi yılda açıldığını araştıracaktır. İnternette iki farklı tarih bulmuş, fakat bilgilerin kaynaklarını henüz incelememiştir.

Araştırmada izlemesi gereken iki sıradaki adımı ve çelişkiyi çözmek için kullanabileceği bir kaynak türünü yazınız.

Örnek yanıt

Önce iddiaların dayandığı kaynakları belirleyip ilgili belgeleri toplamalıdır. Belgelerin tarih, köken ve içerik güvenilirliğini karşılaştırarak çelişkiyi değerlendirmelidir. Dönemin okul açılış kaydı, resmî yazışması veya güvenilir arşiv belgesi kullanılabilir.

- Önce iddiaların dayandığı kaynakları belirleyip ilgili belgeleri toplamalıdır.
- Belgelerin tarih, köken ve içerik güvenilirliğini karşılaştırarak çelişkiyi değerlendirmelidir.
- Dönemin okul açılış kaydı, resmî yazışması veya güvenilir arşiv belgesi kullanılabilir.

Dikkat: Çelişen tarihlerden daha sık tekrarlananı araştırmadan doğru kabul etmek.

7. Yeni belge · 10 puan

Bir tarihçi kasabadaki göçü yalnız ekonomik nedenlerle açıklamıştır. Sonradan bulunan dönem yazışmaları aynı yıllarda güvenlik sorunları da yaşandığını gösterir.

Yeni belge tarihçinin açıklamasını nasıl etkileyebilir? Bu durumun tarihsel bilginin üretimi hakkında gösterdiği özelliği yazınız.

Örnek yanıt

Tarihçi belgenin güvenilirliğini kontrol ettikten sonra açıklamasına güvenlik etkenini ekleyebilir veya nedenlerin ağırlığını yeniden değerlendirebilir. Tarihsel bilgi kanıtlara dayalıdır ve yeni güvenilir kanıtlarla geliştirilebilir; değişebilmesi keyfî olduğu anlamına gelmez.

- Tarihçi belgenin güvenilirliğini kontrol ettikten sonra açıklamasına güvenlik etkenini ekleyebilir veya nedenlerin ağırlığını yeniden değerlendirebilir.
- Tarihsel bilgi kanıtlara dayalıdır ve yeni güvenilir kanıtlarla geliştirilebilir; değişebilmesi keyfî olduğu anlamına gelmez.

Dikkat: Yeni belge gelince önceki bütün bilgilerin değersiz olduğunu sanmak.